

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

İNŞAAT TEKNOLOJİSİ

**BİNA DURUMU RENK TASARIMI
582YİM369**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. BİNANIN AMACINA GÖRE RENK TASARIMI.....	3
1.1. Renk Kullanımı Açısından Mekân-Renk İlişkisi	3
1.2. Meskenlerde Renk Tasarımı.....	6
1.2.1. Tanımı	6
1.2.2. Özellikleri.....	6
1.2.3. Bölümleri.....	7
1.2.4. Boyanması.....	10
1.3. Eğitim Binalarında Renk Tasarımı.....	10
1.3.1. Tanımı	10
1.3.2. Özellikleri.....	11
1.3.3. Bölümleri.....	11
1.3.4. Boyanması.....	12
1.4. Sağlık Binalarında Renk Tasarımı	13
1.4.1. Tanımı	13
1.4.2. Özellikleri.....	13
1.4.3. Yapıldıkları Yerler	13
1.4.4. Boyanması.....	13
1.5. Turizm Yapılarında Renk Tasarımı.....	16
1.5.1. Tanımı	16
1.5.2. Özellikleri.....	17
1.5.3. Mimari Özellikleri.....	17
1.5.4. Boyanması.....	17
1.6. Endüstri Yapılarında Renk Tasarımı.....	18
1.6.1. Tanımı	18
1.6.2. Özellikleri.....	18
1.6.3. Boyanması.....	18
1.7. Lojistik Binalarda Renk Tasarımı	19
1.7.1. Tanımı	19
1.7.2. Özellikleri.....	19
UYGULAMA FAALİYETİ.....	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	23
2. BİNANIN BULUNDUĞU ÇEVREYE GÖRE RENK TASARIMI	23
2.1. Ormanlık Bölgelerdeki Binaların Renkleri	23
2.1.1. Orman Doku Sıklığı	23
2.1.2. Bitki Türü	23
2.1.3. Bitki Çeşidi.....	24
2.1.4. Binaların Boyanması.....	24
2.2. Kayalık Bölgelerde Renk	24

2.2.1. Kaya Rengi.....	24
2.2.3. Binaların Boyanması.....	25
2.3. Sahil Kesimleri.....	25
2.3.1. Tanımı.....	25
2.3.4. Binaların Boyanması.....	26
2.4. Şehir İçi Yerleşim Bölgeleri.....	26
2.4.1. Tanımı.....	26
2.4.2. Özellikleri.....	26
2.4.3. Binalarda Renk Uyumunun Önemi.....	27
2.4.4. Binaların Boyanması.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	30
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	31
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	32
CEVAP ANAHTARLARI.....	33
KAYNAKÇA.....	34

AÇIKLAMALAR

KOD	582YIM369
ALAN	İnşaat Teknolojisi Alanı
DAL/MESLEK	Dal Ortak
MODÜLÜN ADI	Bina Durumu Renk Tasarımı
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül, boyanacak binanın kullanım amacına ve bulunduğu çevreye göre renk tasarımı yapma ile ilgili konulardan oluşan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Bina durumuna göre renk tasarımı yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında değişik amaçla kullanılan binalarda renk tasarımı yapabileceksiniz. Şehir dışında farklı ortamlarda yapılan binaların renk tasarımı yapabileceksiniz. Şehir içinde yapılan binaların renk tasarımı yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Binaların amacına göre renk tasarımı yapabileceksiniz. 2. Binanın bulunduğu çevreye göre renk tasarımı yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Atölye, teknoloji sınıfı Donanım: Kâğıt, kalem, silgi, vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yaşadığımız dünyayı renksiz düşünebilir misiniz? Renk, yaşamdır. Renkler aydınlığın çocuklarıdır, ışık ise renklerin anası. Cisimler ışıktan can alır, görünür hâle gelir; ışısız renkler yok olur, karanlık hâkim olur.

Renk yaşamdır. Yağmurlu bir sabahta gördüğümüz gökkuşağı bizi duygulandırır. Yıldırım bizi korkutur. Sabahleyin erken saatte gördüğümüz kuzey ışığı ruhumuza huzur ve dinginlik verir. Renklerin görsel, duygusal dilini öğrenmek işin doruk noktasıdır. Renklere gösterdiğimiz tepkiler biraz da geçmişteki deneyimlerimize bağlıdır. Dinler, gelenekler, inançlar, moda, reklam bizim renklere olan tepkimizi şekillendirir.

Renklerin bilincinde olsak da olmasak da üzerimize olan etkilerini görürüz. Bu etkileri pozitif ve negatif kutuplara ayırmak doğru olur mu? Renkler üzerinde düşünmek, doğanın ölümsüz yasaları üzerinde kafa yormaktır. Renklerin üzerimizdeki etkisini onları var eden maddelerin etkilerinden ayrı düşünebilir miyiz?

İşte bu noktada renkleri mesleğimizde de düşünmek durumundayız. Çünkü mesleğimiz çok önemli bir konumdadır. Meskenler, eğitim binaları, sağlık binaları, turizm yapıları vb. hepsi de insanların yaşadıkları ve ömürlerinin bir bölümünü geçirdikleri yerlerdir. İşte bütün buralardaki renkleri tasarlarken renklerin önemini ve insan hayatına nasıl bir etki bıraktığını göz önünde bulundurmanız gerekmektedir.

Bu modülümüzde de bütün bunları göz önünde bulundurarak renk tasarımı yapmayı öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli bilgiler verildiğinde değişik amaçla kullanılan binalarda renk tasarımını kuralına uygun yapabilecektir.

ARAŞTIRMA

- Renk tasarımı nedir?
- Renk tasarımı mesleğimizde önemli midir?
- Bize nerelerde gerekecektir?
- Mesleğimizde de renkleri kullanacak mıyız?

Araştırınız ve araştırma sonucunu sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

1. BİNANIN AMACINA GÖRE RENK TASARIMI

1.1. Renk Kullanımı Açısından Mekân-Renk İlişkisi

İnsanlar var oluşlarından bu yana mimari ile içice yaşamışlar; bir takım hacimler, mekânlar ve yapılar yapmışlardır. Bunları oluşturmadaki temel amaç, dış ortam koşullarından korunmak, çeşitli eylem ve gereksinimlerin gerçekleştirilebileceği iç ortamlar yaratmak olmuştur.

İçinde yaşanan ve yaşantının önemli bir bölümünün geçirildiği hacimlerin, eylem türüne göre uygun koşulları içermesi fiziki ortam öğelerinin hepsinin birden ele alınması gerekmektedir. Bu öğelerden biri olan rengin, bilinçli, sistemli bir biçimde incelenerek en ekonomik ve estetik çözümlerle ortamlarda kullanılması uygun olacaktır.

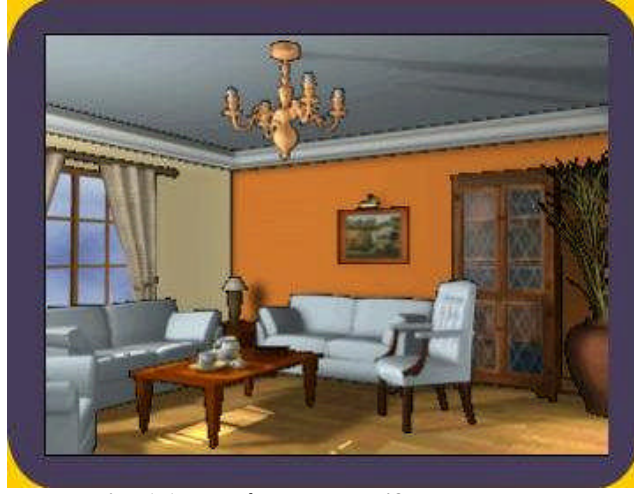
Mekân bileşenlerinin yüzeylerinde kullanılan rengin etkisidir (Tablo 1.1).

Renk	Döşemede	Duvarıda	Tavanda
Kırmızı 	Kudretli, ifadeli	Huzursuzluk verici	Kasvetli rahatsız edici
Turuncu 	Hareketli	Sıcak	Tahrik edici basık

Sarı 	Huzursuzluk verici	Tahrik edici	Heyecan verici, aydınlatıcı
Yeşil 	Sakinleştirici	Sarıcı çevreleyici	Koruyucu, örtücü
Mavi 	Davetkâr, kurtarıcı	Uzaklaştırıcı, itici	Koruyucu
K.rengi 	Sağlam, durdurucu	Sabit, durağan	Sıkıntı verici
Mor 	Kararsızlık, rahatsız edici	Aşağılayıcı	Bunaltıcı
Siyah 	Düşündürücü	Huzursuzluk verici	Ezici
Pembe 	Hassasiyet	Özden uzaklaştırıcı	Saydam, uçucu
Beyaz 	Dokunulmazlık	Rahatlatıcı, genişletici	Boşluk hissi, hafiflik

Tablo 1.1: Mekânların yüzeylerinde kullanılan renklerin etkisi.

Bir mekânda huzur, hoş bir koku, uyumlu bir renk, yumuşak bir ses ve gözü okşayan formlarla sağlanır. Alan küçük de olsa renkler ve motiflerle bunu gerçekleştirebiliriz. Bir mekânın karakteri söz konusu olduğunda formu son derece önemlidir (Resim1.1).

Resim 1.1: Mekânlarda motif ve renk uyumu

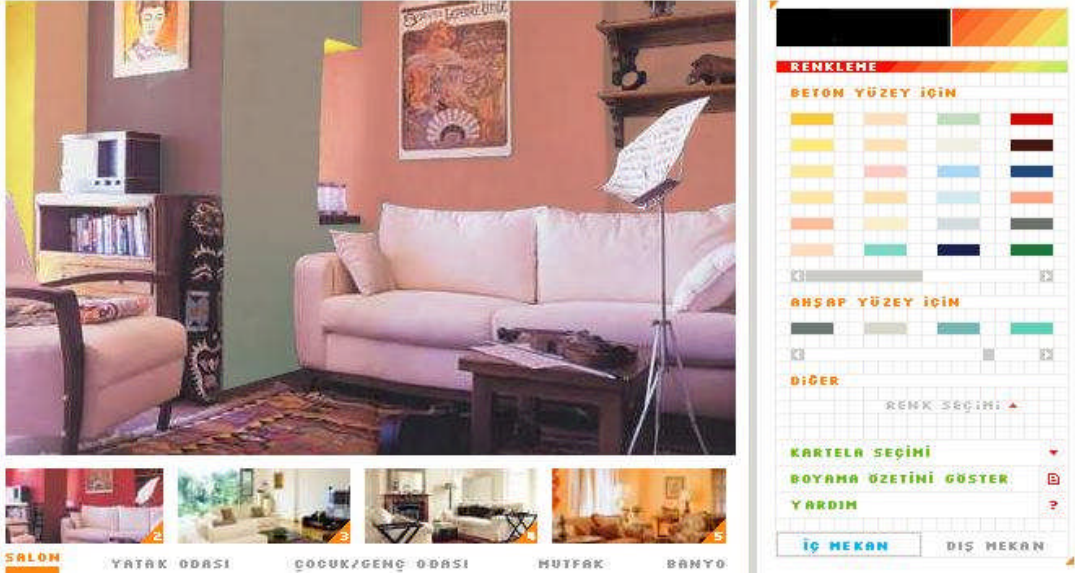
Tüm köşeler, kapı ve pencere boşlukları bir bütün olarak görülmeli ve tasarlanmalıdır. Renkler ve motifler farklı boyutların algılanmasında da önemlidir.

Yüksek tavanlı bir alanda tavanı genelde kullanılan beyaz yerine koyu bir renge boyayarak istediğiniz yüksekliğe getirmeniz mümkündür. Küçük mekânlarda ise tam tersi açık renkler kullanarak alanı büyütebilirsiniz. Burada beyaz tavan yüksekliği artırır. Uzun ve dar bir alanı duvarı koyu bir renkle boyayarak kendimize doğru yaklaştırabiliriz (Resim1.2).

Resim1.2: Mekânlarda motif ve renk uyumu

Ayrı bölmelere, renk uygulamaları ile farklı karakterler vererek bir mekânda birçok mekânlar oluşturabiliriz (Resim1.3).

Resim1.3: Mekânlarda motif ve renk uyumu

İşte aslında renk tasarımının yanında bütün bu tasarımlar da önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü tasarımların hepsi bir bütünlük sağlamaktadır. Ama biz burada daha çok renk tasarımı üzerinde duracağız.

1.2. Meskenlerde Renk Tasarımı

1.2.1. Tanımı

İnsanların günlük hayatlarını geçirecekleri meskenlerin renklerini belirlemek üzere yapılan çalışmalara meskenlerde (konutlarda) **renk tasarımı** denilmektedir.

1.2.2. Özellikleri

Renk tasarımı kendine has özellikler göstermektedir, Buna göre;

- Kişilerin sosyal ve kültürel yapıları
- Coğrafi yapı ve iklim özellikleri
- İnsanların ekonomik seviyeleri
- Kişisel tercihlere göre
- Meskenlerin mimari yapılarına göre değişkenlik göstermektedir.

1.2.3. Bölümleri

1.2.3.1. Girişler

Antre diye de adlandırılan girişler, konuta ilk giriş kısmı olması nedeniyle daha ferah bir görünüşe sahip olmalıdır. Çünkü iyi bir renk tasarımı ile konuta ilk giren kişiyi olumlu yönde etkilemesi gerekir.

1.2.3.2. Koridor, Hol

Konut yapılarında mahaller arasında bağlantıyı sağlayan kısım olması nedeniyle genel olarak açık renkler tercih edilmelidir. Koyu renk tercih edildiği takdirde bu mekân daha basık olacaktır, bu etkinin ortadan kaldırılması için ise doğal veya yapay ışıklandırma tercih edilmelidir.

1.2.3.3. Oturma Odası (Salon)

Günlük yaşamın geçtiği en önemli kısımlardan oturma odaları ve salonlar, hol veya antreden girilen mahaller olması nedeniyle dekorasyonun yanında renk etkisi kuvvetli olmalıdır. Bunun yanında aynı birim içinde yemek yeme bölümü de düşünüldüğü takdirde renk tasarımı daha önem kazanmaktadır (Resim1.4).

Renk tasarımı yapılırken eşyaların renkleri ve uyumu göz önünde bulundurulmalıdır.

Resim 1.4: Mekânlarda eşya, motif ve renk uyumu

1.2.3.4. Çocuk Odası

Konutun küçük insanları için önemli mekânlarından biridir. Çünkü burası tamamen çocuklara ait bir bölümdür. Çocukların yaşam, ders çalışma, dinlenme ve yatma ihtiyaçları düşünülerek tasarlandığı için açık ve canlı renkler tercih edilmelidir (Resim1.5).

Resim 1.5: Mekânlarda eşya, motif ve renk uyumu

1.2.3.5. Mutfak

Konutta yemek pişirme işinin yapıldığı yer olması nedeniyle oluşabilecek lekeleri fazla göstermeyen özellikte olmasına gayret etmeliyiz (Resim1.6).

Resim 1.6: Mekânlarda eşya, motif ve renk uyumu

1.2.3.6. Yatak Odası

Yatak odaları, insanın yaşamı içinde dinlenme amacıyla kullanılan en önemli bölümlerindedir. Yatak odalarında genel olarak huzur veren daha pastel renkler tercih edilerek kullanılmalıdır (Resim1.7).

Resim 1.7: Mekânlarda eşya, motif ve renk uyumu

1.2.3.7. Banyo ve Tuvalet

Banyo; el, ayak temizliği, yıkanma ve vücudun çeşitli yerlerinin temizliği için kullanılan mahaller olması nedeniyle açık ve ferahlık veren renk tasarımlarının uygulanmasına özen gösterilmelidir (Resim1.8).

Resim 1.8: Mekânlarda eşya, motif ve renk uyumu

1.2.3.8. Teras, Balkon

Genellikle dış etkilere açık olan yerler olması nedeniyle ferah bir görüntüye sahip olmalıdır, bu amaçla daha açık ve mümkün olduğunca ana canlı renk tasarımına özen gösterilmelidir.

1.2.4. Boyanması

İç mekânlarda renk kullanımında renk armonisi kurmak gereklidir. Renk, ışık, gölge ve kullanılan malzeme bu armoniyi oluşturan elemanlardır. Mekânlarda kullanılan ışığın bazı yerlerde yoğun bazı yerlerde az kullanılması iç mekânın renginin algılanmasını etkiler. Aynı zamanda eşya ile duvar arasındaki renk ilişkisi de birbirini tamamlamalıdır. Tüm bu değerlendirmelerden sonra iç mekânlarda uygulanan renkler, aşağıdaki faktörler dikkate alınarak uygulanmalıdır. Buna göre:

- Mekânın fonksiyonu
- Kullanım alan büyüklüğü
- Mekânın yönü
- Doğal ve yapay aydınlatma
- Mekân donanımı
- Malzemenin yapısı

Her rengin insan algısında kendine özgü bir etkisi bulunur. En basit hâliyle temel renklerden mavinin yarattığı etkiyle kırmızınınki çok farklıdır. Biri sükûnet ve sakinlik sağlar, diğeri ise tansiyonu yükseltir.

Mimarinin temel yapısında boyanın kimyasını da bilmek gerekir. Mimaride insanları nasıl doğadan koruyorsak kullandığımız malzemelerin de koruyucu olması gerekiyor. Bütün teknolojik altyapısıyla birlikte hava geçirebilirliği insanların sağlığına en iyi derecede cevap verebilecek özelliklerden biridir.

1.3. Eğitim Binalarında Renk Tasarımı

1.3.1. Tanımı

İnsanların eğitim hayatlarını kazanacakları eğitim birimlerinin renklerini belirlemek üzere yapılan çalışmalara **renk tasarımı** denilmektedir.

Mimari mekânlardan biri olarak okulları ele aldığımızda kullanılan renklerle kullanıcıların renk tercihleri arasında bir ilişki görülür. Kullanıcılar yani genç öğrenciler, aslında sert ve koyu renkleri tercih eder, yaşları büyüdükçe ve beğenileri değiştikçe renk tercihleri daha çeşitli hâle gelir. Renk Psikolojisi Enstitüsü'nden Henrich Frieling, 5-19 yaşları arasında 10000 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmalar sonunda şöyle bir sonuca varmıştır: Siyah, gri ve koyu kahverengi, 5-8 yaş arası çocuklar tarafından reddedilmiş, onların yerine kırmızı, turuncu, sarı ve mor renk tercih edilmiştir. 9-10 yaş arası çocuklar ise griyi, koyu kahverengiye, siyahı, pastel yeşili ve maviyi reddederken kırmızıyı, kırmızı-turuncuyu ve mavi-yeşili tercih etmişlerdir. 11-14 yaş arası çocukların tercihi ise mavi ve turuncu olmuştur.

Günümüzde okullarda, öğrencilerin kendilerini daha rahat hissedebilmeleri için genelde parlak ve açık renkler kullanılmaktadır. Koridorlar çoğunlukla sarı ve onun gibi açık tonlarda boyanıp mavi kapılarla dengelenmiştir. Sınıflar da eğer serin kuzey ışığına açıksa sıcak tonlarda, sıcak güney ışığına açıksa soğuk tonlarda boyanır. Okullarda kullanılan

renklere bir genelleme yapamayız ama renklerin öğrenciler üzerindeki etkileri açısından aydınlatmayla da ilgili olarak yukarıda anlatılan renklerin kullanımına sıklıkla rastlanmaktadır (Resim1.9).

Resim 1.9: Eğitim yapılarında dış cephe renkleri

1.3.2. Özellikleri

Öğretim yapıları ev yaşantısının bir devamı olabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Yani daha sevecen ama bunun yanında sıcak renklerin kullanılması gereklidir. Buradan yola çıkarak eğitim yapılarında renk tasarımını etkileyen etmenleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Okul binası yapımında çocuğun kendisi esas ölçü olmalıdır.
- Okulun ve dersliklerin renk seçimleri tefrişe uygun yapılmalıdır.
- Okuldaki beden eğitimi amaçlı salonların ferah olması için açık renkler tercih edilerek renk tasarımları yapılmalıdır.
- Çocuk, yaradılışı gereği değişik ve çarpıcı özelliklerden hoşlanır. Bu durum dikkate alınarak dikkati dağıtan renkler tercih edilmemelidir.

1.3.3. Bölümleri

1.3.3.1. Sınıflar

Sınıflar, dikkati dağıtmayacak şekilde renklerle tasarlanmalıdır. Daha açık ve canlı renkler düşünülmelidir. Bunun yanında fazla gözü yoracak beyaz gibi çok açık renkler de tercih edilmemelidir (Resim1.10).

Resim 1.10: Eğitim yapılarında iç cephe renkleri

1.3.3.2. Resimhane ve Laboratuvar

Resimhane ve laboratuvarlar bireysel ve toplu çalışmaların yapılmasından dolayı renklerin dikkati azaltmayacak şekilde seçilmeli, bunun yanında insana huzursuzluk ve sinir veren renk tasarımlarından kaçınılmalıdır.

1.3.3.3. Çok Amaçlı Salonlar

Spor amaçlı, beden eğitimi ve kültürel faaliyetler için okul binalarında planlanan hacimlerdir. Bu hacimlere yerine göre dikkat çekici renk tasarımları yapılabilir. Bunun yanında dış hava şartlarına açık olmaları nedeniyle renk tasarımları kullanım amaçlarına uygun olarak yapılmalıdır.

1.3.3.4. Öğretmen Odaları

Okul öğretmenlerinin ders saatleri dışında oturacakları, çalışacakları, öğrenci durumlarını aralarında tartışacakları, öğrenci aileleri ile konuşacakları, eşyalarını koyacakları bir yer olarak öğretmen odalarının çeşitli fonksiyonları vardır. Öğretmen odası, okulun idare bölümünde bulunup sınıflara yakındır. Odanın boyutları, öğretmen sayısına bağlı kalınarak hesap edilir.

Odanın gün ışığı ile aydınlatılmış olması, samimi ve neşeli bir etkide döşenmiş ve renklendirilmiş olması, gürültülü öğrenci trafiğinden ayrılabilmiş olması arzu edilen husustur. Bu odalarda seçilecek renkler, son derece dinlendirici ve sakinleştirici renklerden oluşmalıdır.

1.3.4. Boyanması

Sınıfların renklendirilmesinde, aydınlatma problemleri önemli etki yapar. Bununla birlikte, sınıflarda renklendirmenin estetik, psikolojik ve öğrenci sağlığı bakımından da önemi vardır. Öncelikle çocukların çalışma mekânlarını renklenden yararlanarak daha verimli hâle getirebiliriz. Sınıf içinde; duvarlar, tavan, döşeme, eşyalar, yazı tahtası vb. yüzeylerdeki parlaklık şiddetinin 1/3 gibi bir oran içinde dengelenmesi gereklidir.

Boyaların ışık yansıtmadaki değişik değerlerinden yararlanılarak çeşitli yüzeylerin parlaklık değerleri dengelenerek boyama işlemi yapılmalıdır.

Renklerin parlaklık veya tonlarına göre seçilmeleri yanında, estetik ve psikolojik bakımından da seçilmeleri önemlidir. Bu hususlar, geniş ölçüde renklerin özelliklerini, etkilerini ve aralarındaki kompozisyon niteliklerini bilmeyi gerektirir.

Çeşitli renklerin, bir yüzeyi yakın, uzak, dar, alçak göstermesi gibi özelliklerinden de yararlanılmalıdır.

Detaylı, dikkat isteyen işlerle uğraşılacak, teknik çizimler yapılacak çalışma yüzeylerinde açık, yumuşak sarı tonlardaki renkler kullanılabilir. Yine, bu tip yerlerin çok fazla karanlık kısımlarda olmamasına önem gösterilmelidir.

1.4. Sağlık Binalarında Renk Tasarımı

1.4.1. Tanımı

İnsanların sağlığı ile hayatlarını devam ettirebilmeleri ve psikolojik olarak huzurlu olmalarını sağlamak üzere yapılan çalışmalara renk tasarımı denilmektedir.

1.4.2. Özellikleri

Hastaneler, sağlık ocakları ve dispanserler geniş bir halk kitlesinin sağlık sorunlarını çözmek üzere yapılan kuruluşlar olması nedeniyle özellikle gelen hastalara mümkün olduğunca rahat bir görüntü verilmeye çalışılmalıdır. Özellikle hastanelerin başlıca görevleri;

- Erken teşhis,
- Hastalığın önlenmesi,
- Tedavi ve bakımı,
- Sağlık eğitimi, olduğu düşünüldüğünde renk tasarımının önemi bir kat daha artmaktadır.

1.4.3. Yapıldıkları Yerler

Polikliniklerin, dispanserlerin ve hastanelerin yeri, büyüklükleri, programları gibi hususları; bölgenin özelliğine, nüfus sayısına, sosyal problemlerine ve mevcut diğer sağlık kuruluşlarına bağlı olmasına ve bölgenin iklim yapısına bağlı olarak renk tasarımı ayrı ayrı yapılmalıdır.

1.4.4. Boyanması

Burada bazı renklerin sağlıkla olan ilgilerinden bahsedilmektedir. Özellikle renklerin bireyler üzerindeki etkileri unutulmamalıdır: Buna göre (Tablo 1.2);

Renk tonlaması	Anlamı ve İfade Tarzı
 TURUNCU	Kırmızı gibi dışa dönük ve heyecan vericidir, ancak ondan daha yapıcıdır. Sağlık, canlılık, yaratıcılık, güven, cesaret ve iletişim turuncunun özellikleridir. Mutluluk vericidir. Olumsuzluğu ezici olma ve üstün gelme isteği şeklinde ortaya çıkar. Bazen de gösteriş meraklısı bir karakter şeklinde kendini gösterir. Tamamlayıcısı mavidir. Sağlık alanında kullanımı Dolaşım, sinir ve solunum sistemlerini harekete geçirir. Zihinsel

	<p>faaliyetleri uyarır, metabolizmayı hızlandırır. Çocuğunu emziren annelere önerilir. Sağlıklı diş, tırnak ve saç için gereklidir. Açık tonları romatizmada kullanılır. Karaciğere yarar. Stres altındaki insanlara uygun değildir.</p>
 SARI	<p>Parlak, neşeli ve sevecendir. Umut aşılardır. Alçak gönüllüğü, bilgiyi ve bilgeliği simgeler. İlham vericidir. Olumsuzluğu ikiyüzlülük, aldatmaya eğilim şeklinde ortaya çıkabilir. Zihinsel karışıklığa da yol açabilir. Tamamlayıcısı mordur.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Sindirim sistemi üzerinde etkilidir. Hazımsızlığı önler, iştahı açar. Sinir ve kas sistemini güçlendirir. Doku ve kemik iltihaplarında kullanılır. Vücuttaki zehirli maddelerin atımını kolaylaştırır, kanı temizler. Sinir ve akıl hastalıklarında önerilmez.</p>
 YEŞİL	<p>Paylaşımın, iş birliğinin, uyumun ve cömertliğin rengidir. Yatıştırır, güven ve huzur verir. Özgürlük doğal enerjisidir. Yeşil, yaşamın yenilenmenin ve evrimin rengidir. Olumsuzluğu; umursamazlık, kıskançlık, şüphe ve bencillik olarak ortaya çıkar. Güvensizlik ve tembellik de istenmeyen etkilerdir. Tamamlayıcısı macentadır.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Kas, deri, doku oluşumuyla ilgilidir. Hücre onarımını sağlar ve yapısını güçlendirir. Sinir sistemini ve kalbi korur. Zehirli maddelerin vücuttan atımını kolaylaştırır. Yatıştırıcı ve dinlendiricidir. Kapalı yerlerde kalmaktan korkan insanların bu korkularını yenmelerinde yardımcı olur. Yanlış kullanıldığında yorgunluk ve tembellik hissi uyandırır</p>
 TURKUAZ	<p>Üst düzeydeki bir değişimin ve dönüşümün simgesidir. Açık fikirli, yardımsever ve gururludur. Dikkati ayakta tutar. Kendini ifadeye yardımcıdır. Olumsuzluğu yaşamdan korkma ve çekingenlik olarak ortaya çıkar. Duygusal ve zihinsel soyutlanma isteği de bir başka olumsuz etkisidir. Tamamlayıcısı kırmızıdır.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Son derece dinlendiricidir. Baş ağrısı, alerji, tahriş, kesik, yanık tedavilerinde kullanılır. Cilt hastalıklarında etkilidir. Cildi güzelleştirir. Stresi ve gerginliği azaltır, zehirli maddelerin atımını hızlandırır. Bağışıklık sistemini güçlendirerek hastalıklara karşı koymanızı sağlar. Zihni açar. Tembelliğe eğilimli olanlara pek önerilmez.</p>
	<p>Ruhsal dünyanın ve derin tutkuların ifadesidir. Sakinliği, güven ve sadakati temsil eder. Yeteneğin, güzelliğin ve sorumluluğun rengidir. Mavi; barışı, sevgiyi ve şifayı sunar. Umut, inanç ve özgürlük duyguları aşılardır.</p>

<p>MAVİ</p>	<p>Olumsuzluğu, sürekli arayış içinde olmak şeklinde görünür. Güvensizlik, hayalperestlik, aşırı duygusallık olumsuz etkileridir. Tekdüzelige ve tembelliğe de sürükleyebilir. Tamamlayıcısı turuncudur.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Yüksek tansiyon ve ateşli hastalıklarda kullanılır. Güneş çarpmalarında vücut ısısını düşürür. Strese, baş ağrısında boğaz hastalıklarında yardımcıdır. Migrene, menenjitte, uykusuzluğa, bağırsak bozukluklarına da iyi gelir. Mavi renk çocuk hastalıklarında etkilidir, özellikle diş çıkarma, boğaz ve bademcik ağrısı, kızamık, boğmaca, suçiçeği gibi hastalıklarda kullanılır. Miyop, katarakt ve benzeri göz hastalıklarında da mavi rengin enerjisinden yararlanır. Felç, nezle ve düşük tansiyon sorunlarında tavsiye edilmez. Melankoliye yatkın kişiler bu renkten uzak durmalıdır.</p>
<p> MOR</p>	<p>Asaleti, itibarı ve kendine güveni temsil eder. Özerklik ve bütünleşme yükselen özellikleridir. Ruhsal enerji ve sezgilerin rengidir. Yaratıcılık, hoşgörü ve düşünce gücü mor renk ile ilişkilidir. Olumsuz özellikleri unutkanlık ve sabırsızlık şeklinde ortaya çıkar. Yanlış kullanımı sonucunda kavgaya eğilimli, saygısız bir karakter yapısı görülür. Küstahça bir gurur ortaya çıkabilir. Karakter bütünlüğünün kaybına ve kişiliğin çözümlenmesine yol açabilir. Tamamlayıcı rengi sarıdır.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Bedendeki tüm salgı bezleriyle ilişkilidir ve hormonal düzeni etkiler. Menenjit, beyin sarsıntısı, sara gibi hastalıklarda tedavi edicidir. Göz ve kulak rahatsızlıklarında kullanılır. Kan temizleyici özelliği vardır. Akciğer, kalp, karaciğer ve böbreklerin sağlığında rol oynar. İskelet yapısı üzerinde oldukça etkilidir. Çeşitli kanser türlerinin tedavisinde kullanılabilir.</p>
<p> MACENTA</p>	<p>Tüm renklerin en zarifi kabul edilir. İdealizmi temsil eder ve saygı, minnettarlık, ve sadakat kavramlarıyla bağlantılıdır. Enerjisi anlayış ve olgunluğu getirir. İnsanlar arasında ayırım gözetmeyen bir yöneticilik anlayışı verir. Yumuşak, sıcak ve koruyucudur. Sevginin, şefkatin ifadesidir. Olumsuz yönleri; üstünlük kurma isteği, egemen olma arzusu şeklinde belirebilir. Anlamsız gurura yol açabilir. Yanlış kullanımı sonucunda kendine güvensizlik duyguları ortaya çıkabilir.</p> <p>Sağlık alanında kullanımı</p> <p>Beyne giden kan miktarını artırır ve sinir sistemini dengede tutar. Baş ağrısını, yüksek tansiyonu, sinir bozukluklarını kontrol altına alır.</p> <p>Normalin üstünde çalışıyor ve yoruluyorsanız, macenta ya da pembe renkli giysiler giymelisiniz. Enerji dinlendirici, koruyucu ve yumuşaktır.</p>

	Hafıza kaybında, kalp çarpıntısında, mide sorunlarında etkilidir. Solunum sistemini, adrenal salgısını ve böbreklerin çalışmasını ayarlar.
 BEYAZ SIYAH	<p>Beyaz tüm ışık tayfını bünyesinde toplamıştır. Enerji sistemini dengeler, temizler. Yaratıcılık duygularını açığa çıkarır ve geliştirir. Birlikte kullanıldığı diğer renklerin güçlerini artırır. Siyah, gri ve kahverengi gökkuşağında ve renk çarkında bulunmaz. Son derece yoğun ve ağır enerjileri vardır. Doğru zamanda kullanıldıklarında etkileri olumludur. Siyahın aşırılıkları dengeleyici özelliği vardır, ancak tek renk olarak kullanılmaması iyi olur. Kahverengi sosyal dengeyi ve toplum içinde rahatlığı sağlar. Zihin üzerinde etkilidir.</p> <p>İşte bütün bu renklerin özellikleri göz önünde bulundurularak renkler tasarlanmalıdır. Kullanılacağı yerin özelliğine göre birkaç renk bir arada kullanılabilir.</p>

Tablo 1.2: Sağlık mekânlarının yüzeylerinde kullanılan renklerin etkisi.

1.5. Turizm Yapılarında Renk Tasarımı

1.5.1. Tanımı

Turizm amaçlı yapılarda insanların daha huzurlu olabilmelerini sağlamak ve ruhsal anlamda daha dinç olabilmeleri için yapılan çalışmalara **renk tasarımı** denilmektedir.

Turizm işletmeleri, turizmde talebin esnek olması, sunulan hizmetin üretim ve satışının aynı zamanda olması ve hizmetin stoklanamaması gibi turizm sektörüne özgü özelliklerinden dolayı değişen çevre koşullarına daha hızlı uyum sağlamak zorundadır.

Bütün bunlar yapılırken turizm binalarının özellikleri ve bulunduğu çevre göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

Burada işin bizi ilgilendiren yönü ise turizm yapılarının özellikleri, çevreye uyumları ve bu çerçevede uygulanacak renk tasarımlarıdır. Renk tasarımları yapılırken bu yapıların özellikleri, çevre özellikleri, iklim koşulları ve mimari yapıları göz önünde bulundurulmalıdır (Resim 1.11).

Resim 1.11: Turizm yapılarında dış cephe renkleri

1.5.2. Özellikleri

Turizm tesisi kurulacak arsanın uygun bir çevreye sahip olması istenir. Güzel bir manzara veya bir su kenarı gibi doğal çevreler ile tarihî değerde kalıntıları olan yerlere yakınlığı, genellikle daha ilgi çekici olduğu için tercih edilir. Bunun yanında, çevredeki yapıların yeri, yükseklikleri, ileride yayılma durumları da incelenecek konulardandır. Bunun için tarihsel dokuya uygun renkler yapıyı daha kullanışlı hâle getirmektedir. Bunun yanında iklim şartları ve bitki örtüsü de renklerin kullanımında önemli bir yer tutar.

1.5.3. Mimari Özellikleri

Turizm yapıları proje edilirken çok ayrıntılı düşünmek gereklidir. Projede hiçbir şey gözden kaçırılmamalıdır. Kazanç, çevre faktörü, ziyaretçileri maksimum rahat ettirme, çeşitli aktivite imkânlarını sunma gibi birçok etmen hesap edilmelidir. Yalnız gözden kaçırmamız gereken en önemli şey ise çevreye uyumdur. Unutulmamalı ki turist tamamen mimariden yoksun bir beton yığını olan bir mekânda konaklamak istemez. Çevreye uyumlu, çevrenin mimarisini tamamlayan hatta bir şeyler katan, çevreye zıt durmayan mekânlar istemektedir.

Bu nedenle turizm yapılarını renklendirirken kesinlikle çevre ile uyumu en önde tutulması gereken bir olgu olmalıdır.

1.5.4. Boyanması

Renk, turizm binaları tasarımında dış cephe ve iç mekânlarda tasarım kararlarının binaya uyarlanması ve farklı psikolojik atmosferler oluşturması bakımından mimari bir eleman olarak ele alınmalıdır.

Turizm yapılarında beyaz ve tonları öncelikli olarak kullanılmalıdır. Bunların yanında hızla değişen akımlara ve kullanıcı beğenilerine bağlı olarak daha canlı ve parlak renkler kullanılabilir. Böylece, renklerin insan üzerinde oluşturduğu psikolojik etkilerle iç mekânlarda daha canlı, neşeli ve yaşayan atmosferler oluşturulabilir.

Giydirme cephe kaplaması kullanılan otellerde cam yüzeylerde canlı mavi tonlar kullanılabilir. Yine bazı turizm tesislerinde yerel etkilerle dış cephede pembe ve toprak tonlarında renkler kullanılmaktadır. İç mekânlarda kullanılan renkler, ilk dönem otellerde bej ve kahve tonları ikinci dönem otellerde yerini pembe ve turuncu gibi daha sıcak tonlara bırakmış, kullanılan renkler daha canlı ve parlak olmuş, daha renkli ortamlar ve sıcak bir atmosfer yaratılmış, hareketli ve çarpıcı bir etki oluşturmuştur (Resim 1.12).

Resim 1.12: Turizm yapılarında iç cephe renkleri

1.6. Endüstri Yapılarında Renk Tasarımı

1.6.1. Tanımı

Endüstri yapıları birer sanayi yapıları olmaları, belirli bir iş gücüne sahip olmaları, ulaşım yollarına yakın ve yerleşim bölgeleri dışında yer almaları nedeniyle çevresel doku ile uyuşması gerekmektedir. Bu amaçla yapılan çalışmalar bütününe **renk tasarımı** denilmektedir.

1.6.2. Özellikleri

Endüstri yapıları öncelikle kullanım amacına göre çok iyi tasarlanmalıdır. Arsa büyüklükleri, kara, demir ve deniz yoluna uzaklığı iyi planlanmalı ve yeterince yakın olmalıdır. Bununla birlikte atölye ya da fabrikaların renkleri insan sağlığını olumsuz yönde etkilememelidir.

Bunun dışında endüstri yapılarındaki dinlenme odaları ve duşlarda koyu renklerden kaçınılmalı onu yerine açık renkler ve beyaz kullanılarak temizlik ve ferahlık hissi yaratılmalıdır. Çalışanları soyunma odalarında iyi bir ışıklandırma ve canlı renkler olmalıdır. Çünkü çalışanların işe başlamadan önce ilk geldikleri yer burasıdır ve buranın ortamı, çalışanın psikolojisini ve dolayısıyla çalışma performansını etkilemektedir. Bu yüzden bu mekânlarda da gri ve koyu tonları kullanılmaması önerilir.

1.6.3. Boyanması

Endüstri yapılarının boyanmaları ve renk tasarımları da kendilerine özeldir. Atölye ve fabrikaların özelliklerine göre renk tasarımları yapılır. Özellikle iç renk tasarımlarında tamamen kendi özelliklerine göre renkler tasarlanır. Tabi ki süt ve süt ürünleri işleyen bir fabrikanın iç renk tasarımı ile metal ve metal ürünleri işleyen bir fabrikanın renk tasarımı bir olmaz.

Birincisinde temizlik ve sağlığa uygunluk ön planda olduğu için renkler beyaz ve beyazın açık tonları ya da daha iç açıcı açık renkler seçilir. Burada seçilen renkler akla daima temizlik ve sağlığa uygunluğu getirir.

İkincisinde ise çalışılan maddenin özelliği ve çalışma sonucunda çıkan mamulün özelliğinden dolayı seçilen renk biraz daha koyu olmalıdır. Yapılan işlerden dolayı ortaya çıkan tozlar, cüruflar, kir, is vb. şeyler ortamı ve duvarların renklerini çabucak değiştireceğinden kiri fazla göstermeyen renkler tercih edilerek boyanmalıdır. Renk seçimi yapılırken çalışan işçiler de göz ardı edilmemelidir. Yani fabrikanın çeşitli bölümlerinde bölümlerin özelliğine göre farklı renk tasarımı yapılmalıdır.

Dış renk tasarımlarında ise durum biraz farklı olur. Burada fabrikanın özelliğinin yanında çevre, bitki örtüsü, iklim, çevredeki mimari yapılaşma ve fabrikanın ürettiği ürünün cinsi de etkili olur.

1.7. Lojistik Binalarda Renk Tasarımı

1.7.1. Tanımı

Satın alma, ithalat, ihracat, depolama, stok kontrol, nakliye, araç-kargo takibi vb. faaliyetlerin tümünün yapıldığı mekânlarda oluşturulan çalışmalar bütününe renk tasarımı denilmektedir.

1.7.2. Özellikleri

Lojistik yapılarının en önemli özelliği yüksek ve geniş hacimler olmasıdır. Çünkü yapılan iş depolama işidir. Bu nedenle bu binaların sanayi bölgelerine, yollara yakın olmaları nedeniyle kişilerin dikkatini çeken renklerde olmalarına özen gösterilmelidir.

1.7.3. Boyanması

Bu tip binaların boyanmasındaki renk tasarımları şehir bölgesine biraz daha yakın oldukları için şehrin ana karakteristiğine uygun olmalıdır. Yani birinci derecede çevresindeki mimari yapı ve renkler önemlidir. Kesinlikle çok aykırı renkler kullanılmamalıdır. Çevresindeki renk tasarımına uygun bir renk ile boyanmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Örnek bir görünüş planının dış cephe renk tasarımını yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Renk tasarımı yapılacak meskendeki bir iç mekânın özelliklerini sıralayınız.➤ Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırınız.➤ Tasarım yapılacak mekânda renk ışık ilişkisini araştırınız.➤ Meskenlerde renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.➤ Eğitim binalarında renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.➤ Sağlık binalarında renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.➤ Turizm binalarında renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.➤ Endüstri binalarında renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.➤ Lojistik binalarında renk tasarımını uygun bir şekilde yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İş önlüğünüzü giyiniz.➤ Tasarım yapacağı malzeme, araç gereçleri hazırlayınız.➤ Uygun boyayı özelliklerine göre tercih ediniz.➤ Bu mekândaki renk isteklerini de göz önüne alınız.➤ Renk mekân ilişkisine dikkat ediniz.➤ Renk tasarımını yapıların özelliklerine göre yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Renk tasarımı yapılacak meskendeki bir iç mekânın özelliklerini biliyor musunuz?		
2. Bu mekândaki renk isteklerini de göz önüne aldınız mı?		
3. Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırdınız mı?		
4. Tasarım yapılacak mekânda renk ışık ilişkisini araştırdınız mı?		
5. Renk tasarımını uygun bir şekilde yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Mekân bileşenlerinin yüzeylerinde kullanılan renk etkilerinden kırmızı rengi duvarda kullanmak ne gibi bir etki meydana getirir?
A) İfadeli
B) Huzursuzluk verici
C) Sakinleştirici
D) Kudretli
2. Mesken yapılarının bölümlerinden olan yatak odalarında hangi rengin kullanılması tavsiye edilebilir?
A) Gri
B) Beyaz
C) Kırmızı
D) Turkuaz
3. Okul binalarının bölümlerinden olan sınıflarda aşağıdaki renklerden hangisi kullanılmaz?
A) Yeşil
B) Mavi
C) Kırmızı
D) Gri
4. Süt ve süt ürünlerinin imalatını yapan bir endüstri yapısının iç renk tasarımında hangi renk hâkimdir?
A) Beyaz
B) Mavi
C) Kahverengi
D) Gri
5. Turizm binalarında renk tasarımı yapılırken aşağıdakilerden hangisi göz önünde bulundurulmaz?
A) Mimari
B) Çevre özellikleri
C) Nüfus sayısı
D) İklim koşulları

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyet ile gerekli bilgiler verildiğinde;

- Şehir dışında farklı ortamlarda yapılan binalarda renk tasarımı yapabileceksiniz.
- Şehir içinde yapılan binalarda renk tasarımı yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Şehir dışına seyahatlerinizde çevrenizdeki yapıları renk bakımından incelediniz mi? Sizce bir tasarım yapılmış mı?
- Renk uyumu nasıldı?
- Şehir içinde de aynı gözlemi yaptınız mı?
- Mesleğimiz açısından değerlendirdiniz mi?

Bu değerlendirmelerinizi ve araştırma sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

2. BİNANIN BULUNDUĞU ÇEVREYE GÖRE RENK TASARIMI

2.1. Ormanlık Bölgelerdeki Binaların Renkleri

Ormanlık bölgelerde renk seçimi bitki türleri ve çeşitlerine göre yapılır.

2.1.1. Orman Doku Sıklığı

Orman doku sıklığı renk tasarımı açısından çok fazla önem taşımamasına rağmen Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yaptırılan çeşitli türdeki yapılar da ormanın doku sıklığı göz önünde bulundurularak renk tasarımlarına ağırlık verilmektedir.

2.1.2. Bitki Türü

Bitki türü açısından da renk tasarımı yapılırken bitki türü göz önünde bulundurulur. Geniş yapraklı veya diken yapraklı bir alandaki ağaç yapısına göre renkler oluşturulmalıdır.

2.1.3. Bitki Çeşidi

Ormanlık alandaki bitki çeşidi de birçok türün bir alanda bulunması anlamına gelmektedir. Bu nedenle renk tasarımında bu da göz önünde bulundurulmalıdır. Sadece bitki çeşidine bağlı bir tasarım burada yanlış bir seçim olabilir. Böyle olunca bitki çeşitliğinin tam açıklaması olmalıdır. Yani tam olarak hangi çeşitlerin burada bulunduğu tek tek tespit edilmelidir. Hatta yapının yapılacağı yerin etrafındaki bitki çeşitliliği tespit edilmeli ve buna göre bir renk tasarımı üretilmelidir.

2.1.4. Binaların Boyanması

Ormanlık bölgelerdeki binaların renk tasarımları iki ayrı şekilde incelenmelidir. Birincisi kanunlar çerçevesinde korunması sağlanan orman köylüsünün yaşadığı yerler. İkincisi ise Tarım ve Orman Bakanlığınca yaptırılacak olan yapıların renk tasarımları ve buna bağlı olarak boyama çalışmaları yapılmalıdır. Her iki husus için çevrenin ve yapının özellikleri dikkate alınmalıdır (Resim 2.1).

Resim 2.1: Ormanlık bölgelerde yapı dış cephe renkleri

2.2. Kayalık Bölgelerde Renk

Kayalık bölgelerde renk seçimi çevre ve yüzey şekillerine uyum sağlamalıdır.

2.2.1. Kaya Rengi

Zaten yapı ve binalarda bu malzemeler (çevrede bulunan) kullanıldığı zaman herhangi bir aykırılık göze çarpmayacaktır. Bazı özel durumlarda bu malzemeler kullanılmadığı ya da kullanılmadığı durumlarda renk kullanımı ve tasarımı ön plana çıkar. Renk tasarımının en önemli şartı çevreye uyumdur. Çünkü çevreye uyum sağlamayan bir yapı güzel gözükmeyecektir. Bunu telafi etmenin bir yolu da renk tasarımının çok dikkatli yapılmasıdır.

2.2.2. Kaya Yüzey Şekli

Yapı ve binalar tasarlanırken özellikle dış tasarımları yapılırken bulunduğu çevre, estetiklik, iklim ve ekonomiklik göz önünde bulundurulmalıdır. İşte kayalık bölgelerdeki kayaların yüzey şekilleri de bu nedenle önemlidir. Çünkü binaların dış tasarımları yapılırken kayaların yüzey şekilleri de göz önünde bulundurulur. Böylece binaların da çevreye uyumu sağlanmış olur.

2.2.3. Binaların Boyanması

Kayalık bölgelerdeki renk tasarımı da tabii ki çevreye uyumlu olması gerekmektedir. Özellikle kullanılacak olan renklerin çevrede bulunan renk ve tonlarından olmalıdır. Bu seçilen renkler keskin olmamalı ve yumuşak olmalıdır. Etrafında bulunan yapılarda kullanılan malzeme ve renklerinden çok farklı renk tonları kullanılmamalıdır.

2.3. Sahil Kesimleri

Sahil kesimlerinde renk seçimi, bölgelerin topoğrafik yapısına göre yapılmalıdır.

2.3.1. Tanımı

Renk tasarımı açısından sahil kesimleri büyük bir önem göstermektedir. Çünkü yurdumuz, son zamanlarda turizme büyük bir önem vermektedir. Ve bu yolda da önemli mesafeler kat etmiştir. Böylelikle yabancı insanlar; tatil, dinlenme, ziyaret vb. gibi amaçlarla ülkemize gelmektedir. Ekseriyetle de sahil kesimlerini tercih etmektedir. İşte buraların renk tasarımının önemi de bu nedenle daha bir önem arz etmektedir.

2.3.2. Özellikleri

Birkaç istisna dışında yurdumuzun sahil kesimlerinde bulunan yerleşim bölgeleri küçüktür. Yani ilçe, belde, köy ve daha küçük yerleşim bölgeleridir. Bu yerlerde genelde binaların dış tasarımlarını belediyeler ele almışlardır. Genel olarak bu binaların dışları tek renk esasına göre düzenlenmekte ve bir bütünlük oluşturulmaya çalışılmaktadır.

2.3.3. Topoğrafik Yapısı

Genel olarak sahil kesimlerindeki topoğrafik yapı, düz olabileceği gibi farklı bölgelerde hemen yükselen sıra dağlar şeklinde de olmaktadır. Buna bağlı olarak yapıların renkleri de değişmekte düz bir alanda yapılan tesisin renk tasarımı ile dağlık bir kesimde yapılacak olan dağ tesisinin renk tasarımı farklılıklar göstermelidir.

Turizm tesisleri, görüntünün en iyi yansıtıldığı binalar olmalıdır.

2.3.4. Binaların Boyanması

Bu tip yerlerde binaların renk tasarımında çevreye uyum yine karşımıza çıkmaktadır. Tasarımda çevre faktörü göz önüne alınmalıdır. Fakat sahil bölgelerinde renk tasarımında farklı özellikler karşımıza çıkar. Buralarda yapılan tasarımlar öncelikle temizlik vurgusunu ön plana çıkarmalıdır. Hiçbir zaman deniz mavi görünüyor diye sahildeki binalar maviye boyanmamalı tam aksine denizi vurgulayacak beyaz başta olmak üzere açık tonda renkler tercih edilmelidir.

Yalnız burada yapılacak olan renk tasarımı çok ciddi çalışmalar gerektirir. Bütünlüğün, doğal güzelliğin ve çevrenin bozulmaması gerekmektedir. Ayrıca aşırı betonlaşmadan da kaçınılmalıdır (Resim 2.2).

Resim 2.2: Sahil bölgelerinde yapı dış cephe renkleri

2.4. Şehir İçi Yerleşim Bölgeleri

Şehir içi yerleşim bölgelerinde renk seçimi mimari yapı özelliklerine göre yapılır.

2.4.1. Tanımı

Barınma, dinlenme, konaklama gibi faaliyetlerin tümünün yapıldığı mekânlardan oluşturulan tesisler, bütününe yerleşim bölgeleri ve bu yerleşim bölgelerinde insanların görsel açıdan doyuma ulaşmalarını sağlamak üzere yapılan çalışmalar bütününe çevresel renk tasarımı denilmektedir.

2.4.2. Özellikleri

Konut mimarisi, genel mimari yapılar içinde yaklaşık olarak % 70'lik bir orana sahiptir. Konut, mimarların en çok tasarlayıp inşa ettikleri bir yapı türüdür. Konutta iç mekân, "mahremiyet" kavramının öncelikli olduğu, işlev-mekân ilişkisinin rol oynadığı bir ögedir. Dış cephe ise öncelikle estetik faktörler ve zaman zaman da işlevsel sorunlarla etkin hâle gelmektedir. Ancak tüm bunlara rağmen iyi bir renk ve doku yapı ve çevresi için oldukça önemlidir.

2.4.3. Binalarda Renk Uyumunun Önemi

Konut cephelerindeki renk seçimini etkileyen değişik etkenler vardır. Yapının planı, cephe özellikleri, yerleşim planı, seçilen malzeme ve yapının strüktürü vb. gibi tasarım aşamasında belirlenen etkenler, mimari üslubu oluşturmaktadır. Oluşan bu mimari üslup ise, cephe renk düzeninin en belirleyici etkenidir. Cephe, renk düzeninin belirlenmesinde etkili olan mimari üslubu; dönem dönem ortaya çıkan ve diğer sanatları da etkileyen "akımlar" etkisi altına almaktadır.

Her mimari akımın beraberinde getirdiği cephe ve plan özellikleri renk düzenini değiştirmektedir. Renk kullanımı ayrıca konut türlerine (apartman, toplu konut, bireysel konutlar, ikincil konutlar), bağlı olarak ve kişisel istekler doğrultusunda da gelişmektedir.

1950'li yıllarda yapılan apartmanların cephelerinde, zamanın akımlarına bağlı olarak çok fazla renk kullanımı göze çarpmaz. 50'li yıllar mimarlıkta uluslararası üslubun ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde esas malzeme betonarmedir. Cephelerde çok fazla boya unsuruna rastlanmaz, cepheler brüt beton hâlinde veya sadece sıvalı veya beyaz boyalıdır. Bu dönemin en çok kullanılan malzemesi markasının adı ile anılan cam mozaik yani BeTeBe'dir. Cephelerdeki renk unsuru da bundan oluşmaktadır.

1960'lı yıllara gelince bu dönemde tüm dünyada siyah, beyaz ve metalik renkler kullanılmaya başlanmıştır. Bunun en büyük sebebi ise parlak ve marifetli siyah ve gümüş rengi elektronik aletlerin hayatımıza girerek bizi etkileyip bir moda yaratmasıdır.

Türkiye'de 60'lı yıllar, apartmanlaşmanın yanı sıra gecekondulaşmanın da yaygınlaştığı dönemdir. Bu dönemde özellikle göç alan büyük kentlerde anonim mimarlığın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlara bağlı olarak tarihî çevre içinde süreklilik kavramı ortaya atılmış ve kentin doku sürekliliği içinde yapılan yeni uygulamalar, pencere düzenleri, profilleri, kullanılan malzeme ve renk, geleneksel verilerden hareketle seçilmiştir. Buna bağlı olarak da kullanılan renkler beyaz ve canlı renklerdir.

Aslında bu canlı renkler sadece Türkiye'de değil 60'ların ikinci yarısında tüm dünyada kullanılmıştır.

1970'li yıllarda apartmanlaşma ve gecekondulaşma yine ön plandadır. Dik çizgilerin katı geometrisi, geniş alanları örten büyük taşıyıcılar, basık tavan ve karanlık mekânlar, gri ve bej renklerin kullanımı bu dönemde tıkanma noktasına gelen mimarlık atmosferini yansıtmışlardır. Sonuç olarak devletin teşvik kredileri ile 70'li yıllarda toplu konut şirketleri yavaş yavaş kurulmaya başlanmıştır.

O zamanki apartmanların ve toplu konut cephelerinin hâkim rengi olan grileri ve bejleri günümüze ulaşmış örneklerde görmekteyiz. Fakat günümüzde bu cepheler zamanın trendlerine bağlı olarak değişik renklere boyanıp kimlik değiştirmişlerdir.

1980'li yıllar artık toplu konut yapımının yoğunluk kazandığı bir dönemdir. Bu dönemde daha çok metal, cam, plastik gibi kendinden renkli malzemeler ve boya kullan

1990'lar hatta 1995'lerden sonra ise yoğun kent yaşantısından, gürültüden, trafikten sıkılan ve bunalan insanlar artık tekil konutlarda yaşama eğilimi göstermişler ve günümüzde yerleşimler şehir merkezinden uzaklaşmış, apartman yaşantısından kopmuş, tekil evlere doğru yönelmiştir. Bu tekil konutlarda da yine akımların ve kişisel isteklerin doğrultusunda çok renkliliğe rastlanmaktadır. Bu çok renklilik kimi örneklerde güzelken, kimilerinde de kötü görüntüler oluşturmaktadır.

2.4.4. Binaların Boyanması

Apartmentlar bugün Türkiye yerleşmelerinde konut gereksiniminin karşılandığı egemen yapılaşma biçimidir. Aslında apartmanların egemen konut türünü oluşturması, toplumda yerleşik bir konut yaşam biçimi tercihi değil, nesnel koşulların (sermaye azlığı, altyapıya sahip arsa yoklukları, tekil konut arsalarının pahalılığı, apartmanların tekil konutlara göre daha ucuz olarak pazarlanması, vb.) zorlaması sonucudur.

Büyük şehirlerde apartmanlaşma 1940'lı yılların sonu, 1950'li yılların başı itibarıyla başlamış ve günümüze kadar süregelmiştir. O yıllarda "kira evi" olarak tanımlanan, mahremiyet düzeyi düşük olarak görülen ve pek fazla rağbet edilmeyen apartmanlar günümüzde en çok tercih edilen yerleşme türüdür.

Apartment cephelerine genel olarak baktığımızda 1950'li yıllarda ilk yapılan örnekler, renk açısından oldukça fakirdir, bunun sebebi de o zamanın akımlarına bağlı olarak cephelerde renk kullanılmaması, cephelerin sıvalı olarak bırakılması veya sadece beyaza boyanmasıdır. Fakat daha sonraki yıllarda apartman cepheleri çok olmasa da yine de bir miktar renklenmiş ve 1980, 1990'lardan sonra ise tamamen renkli örnekler yer almaya başlamıştır (Resim 2.3).

Resim 2.3: Konutlarda renk uyumu

Toplu konutlar bütüncül bir yaklaşımla planlanmalı ve tasarlanmalıdır.

Genellikle toplu konut projeleri, mümkün olduğu kadar çok sayıda konutu üretebilmek kaygısıyla yapı yoğunluğunun yüksek tutulduğu ve hızlı üretim teknolojilerinin kullanıldığı alanlardır. Tünel kalıp gibi hızlı üretime olanak veren yapı teknolojilerinin, tasarım ve uygulama aşamalarında getirdiği kısıtlamalar, bu teknolojiyle üretilen konut çevrelerinin

ister istemez mimari açıdan tekrarlara yer veren, oldukça homojen ve giderek tekdüzeliğe varan mimari özellikler taşımasına yol açmaktadır. Bu noktada toplu konut cephelerinde kullanılan farklı renkler bu tekdüzelik ve homojenliğe karşı bir farklılaşma oluşturmuştur.

Toplu konutların işlev açısından cephe renklendirmesinde kısıtlayıcı etkileri yoktur. Ancak toplu konutlardaki özel biçimlenişler ve girişler dikkat çekici olmalıdır. Çevreden bakan kişiler ise toplu konutun renk düzenini bir bütün olarak görebilmelidir. Uygulamalarda, toplu konutların birçoğunda her yapının kendi bünyesinde bağımsız oluşturduğu renk düzeni hâkimdir (Resim 2.4).

Resim 2.4: Toplu konutlarda renk uyumu

Tekil konutların cephelerinde kullanılan renkler de bu isteklere bağlı olarak belirlenmektedir. Son yıllarda etkisini gösteren çok renkli cepheler apartmanlarda olduğu gibi tekil konutlarda da çokça kullanılmaktadır. Kullanılan renk unsuru çoğu zaman boyaya bağlı olmakla birlikte, kimi zaman malzemeden, kimi zamanda hem malzeme hem de boyadan kaynaklanarak bir armoni oluşturmaktadır.

Tekil konut cephelerinde genellikle parlak ve doymuş renkler tercih edilmektedir. Fuga, bant vb. gibi yatay ve düşey unsurların çokça kullanıldığı bu konutlarda, bu elemanlar değişik renklere boyanarak bir karşıtlık, çeşitlilik ve farklılık elde edilmeye çalışılmaktadır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Ormanlık alan içerisinde yer alan tatil köyünün dış cephe renk tasarımını yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırınız.➤ Tasarım yapılacak mekânda renk ışık ilişkisini araştırınız.➤ Dış renk tasarımı yapacağı konutun özelliklerini araştırınız.➤ Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırınız.➤ Tasarım yapılacak meskendeki renk çevre ilişkisini araştırınız.➤ Renk tasarımını çevreye uygun bir şekilde yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İş önlüğünüzü giyiniz.➤ Tasarım yapacağı malzeme, araç gereçleri hazırlayınız.➤ Uygun boyayı özelliklerine göre tercih ediniz.➤ Bu mekândaki renk isteklerini de göz önüne alınız.➤ Renk mekân ve çevre ilişkisine dikkat ediniz.➤ Renk tasarımını çevrenin özelliklerine göre yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanmadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Dış renk tasarımı yapacağınız konutun özelliklerini biliyor musunuz?		
2. Bu meskendeki renk isteklerini de göz önüne aldınız mı?		
3. Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırdınız mı?		
4. Tasarım yapılacak meskendeki renk çevre ilişkisini araştırdınız mı?		
5. Renk tasarımını uygun bir şekilde yapabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Konut mimarisi, genel mimari yapılar içinde yaklaşık olarak % kaç orana sahiptir?
A) % 50
B) % 60
C) % 70
D) % 80
2. Yapı ve binaların dış tasarımları yapılırken kayalık bölgelerde kaya yüzey şekli aşağıdakilerden hangisi ile bağıntılıdır?
A) Çevre
B) Estetiklik
C) İklim
D) Ekonomiklik
3. Sahil bölgelerinde genelde hangi renk hâkimdir?
A) Mavi
B) Beyaz
C) Yeşil
D) Sarı
4. Şehir içi yerleşim bölgelerinde binaları renk tasarımı açısından ne şekilde inceleyemeyiz?
A) Tekil Konut
B) Apartman
C) Toplu konut
D) Ev
5. Genellikle tekil konut cephelerinde nasıl renkler tercih edilmektedir?
A) Parlak
B) Mat
C) Parlak ve doymuş
D) Koyu

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

- 300 x 200 cm ölçülerinde bir duvarın mimari projeden detaylarını okuyup araç gereçlerini hazırlayıp duvar aplikasyonunu yapınız.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanmadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Renk tasarımı yapılacak meskendeki bir iç mekânın özelliklerini biliyor musunuz?		
2. Bu mekândaki renk isteklerini de göz önüne aldınız mı?		
3. Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırdınız mı?		
4. Tasarım yapılacak mekânda renk ışık ilişkisini araştırdınız mı?		
5. Dış renk tasarımı yapacağınız konutun özelliklerini biliyor musunuz?		
6. Bu meskendeki renk isteklerini de göz önüne aldınız mı?		
7. Kullanılacak boyanın özelliklerini araştırdınız mı?		
8. Tasarım yapılacak meskendeki renk çevre ilişkisini araştırdınız mı?		
9. Renk tasarımını uygun bir şekilde yapabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	D
3	C
4	A
5	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	A
3	B
4	D
5	C

KAYNAKÇA

- DALDA Arzu, **Mimaride Renk Olgusu-Konut Cephelerinde Renk Olgusu**, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2000.
- URAN Fatih, **Mimarlık Bilgisi, Cilt 2-3**, İstanbul, 1974.
- EKİNCİ Cevdet Emin, **Bordo Kitap**, Ankara, 2004.
- ERGEN Yaşar Bahri, **Bina Bilgisi**, İstanbul, 1986.
- ERARSLAN Adnan, **Bina Bilgisi**, Ankara, 2000.
- NEUFERT Ernest, **Yapı Tasarımı Temel Bilgileri**, Ankara, 1974.